

Alþingi**Erindi nr. P 128/825****komudagur 21.1.2003**

Nefndasvið Alþingis
b.t. Helgu E Þórisdóttur nefndarritara
Austurstræti 8-10
101 REYKJAVÍK

Reykjavík 19. janúar 2003
SG/gh

Varðar frumvarp til laga um breytingar á lögum um almannavarnir sbr. þingskjal nr. 702 lagt fyrir 128. löggjafarþing 2002-2003

Landlæknisembættið lýsir yfir stuðningi sínum við endurskoðun á lögum um almannavarnir, enda þau orðin rúmlega 40 ára gömul og tími kominn til endurskoðunar. Í því frumvarpi sem hér um ræðir er meginbreytingin sú að yfirstjórn almannavarna er færð frá Almannavarnaráði og Almannavörnum ríkisins til ríkislögreglustjóra og Almannavarnaráði breytt í ráðgjafanefnd. Þau rök sem getið er í greinargerð fyrir breytingunum eru í fyrsta lagi sparnaður og í öðru lagi munu boðleiðir stytast, bæði að því er lýtur að skipulagningu og viðbrögðum á vettvangi enda vettvangsstjórnun í höndum lögreglustjóra. Þetta er vissulega rétt en Landlæknisembættið hefur eigi að síður nokkrar athugasemdir fram að ræða við frumvarpið:

1. Eins og áður sagði var tímabært að endurskoða lög um almannavarnir. Nauðsynlegt er að undanfari slíkrar endurskoðunar sé úttekt á stöðu almannavarna í landinu, greining helstu þarfa og samráð við alla þá sem að almannavörnum koma. Að því er Landlæknisembættinu er best kunnugt var slík úttekt ekki gerð enda ná lagabreytingarnar fremur skammt og lúta að mestu leyti að stjórn málaflokksins, ekki starfi og virkni.

2. Heimsmýnd hefur breyst mjög eftir 11. september 2001. Mönnum er að verða sífellt ljósara að fleira getur ógnað almannaheill en skriðuföll, snjóflóð, jarðskjálftar og eldgos. Má þar nefna eiturefnaslys, sýklavopna- og eiturefnaárásir og aðra starfsemi hryðjuverkamanna, náttúrulega sýkingafaraldra o.fl. Í frumvarpinu er ekki hugað að þessum þáttum en til þess er ástæða og verður væntanlega gert á næstu misserum. Nú þegar hefur allmikil vinna farið fram hér á landi í þessa veru sbr. hjálagða **Skýrslu sóttvarnalæknis og landlæknis til heilbrigðisráðherra frá í júní 2002.**
3. Mikið starf hefur farið fram innan Almannavarna ríkisins á undanförunum misserum við mótun nýrra hugmynda við aðgerðastjórnun og vettvangsstjórnun þegar slys og aðra vá ber að höndum. Ástæða hefði verið til að taka tillit til þeirrar vinnu við frumvarpsgerðina og því nauðsynlegt að nema ekki staðar hér.

Landlæknisembættið gerir eftirfarandi breytingartillögur við frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannavarnir:

Ný grein bætist við sem orðist svo:

5. gr. hljóði svo:

Landlæknir fer, í umboði heilbrigðismálaráðherra, með stjórn þeirra þátta almannavarna, er varða málefni heilbrigðisstofnana, læknismeðferð og hjúkrun á sjúkum og særðum. Stjórn sóttvarna er er í höndum sóttvarnalæknis¹⁾.

Landlæknisembættið hefur með höndum forvarnir, leiðbeiningar og almannafræðslu er varða málefni sem ógna heilsu.

Forráðamönnum heilbrigðisstofnana ber, samkvæmt fyrirmælum landlæknis, að undirbúa og framkvæma ráðstafanir, sem nauðsynlegar eru til að geta veitt sjúkum og særðum móttöku og meðferð á hættutímum. Þeim ber og að taka þátt í undirbúningi að stofnun og rekstri varasjúkrahúsa.

¹⁾ L 19/1997

2. gr. frumvarpsins til laga um breytingu á lögum um almannavarnir laganna orðist svo

6. gr.

Ríkislögreglustjóri annast heildarskipulagningu almannavarna og sér um framkvæmdir á þeim þáttum sem undir ríkisvaldið falla. Í því felst meðal annars að samhæfa gerð almannavarnaáætlaða sveitarfélaga og stofnana og hafa eftirlit með endurskoðun og viðhaldi þeirra.

Meðal verkefna ríkislögreglustjóra vegna almannavarna eru:

- a. Að tryggja fjarskipti milli lögregluumdæma.
- b. Gagna- og upplýsingasöfnun um hættu í samvinnu við vísindastofnanir.
- c. Vöktun á geislavirkni í samvinnu við Geislavarnir ríkisins.

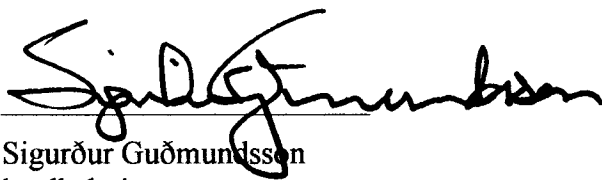
- d. Vöktun á umhverfismengun í samvinnu við Umhverfisstofnun og Landlæknisembættið¹⁾
- e. Vöktun á dýrasjúkdómum sem ógnað geta almannaheill í samvinnu við yfirdýralækni og Landlæknisembættið¹⁾
- f. Að annast viðvaranir vegna yfirvofandi eða viðvarandi hættuástands í samvinnu við hlutaðeigandi stofnanir.
- g. Forvarnir, leiðbeiningar og almenningsfræðsla í samvinnu við hlutaðeigandi stofnanir.
- h. Samhæfing á þjálfun og fræðslu yfirmanna og leiðbeinenda.
- i. Eftirlit og umsjón með ráðstöfunum á sviði almannavarna vegna æðstu stjórnar landsins og mikilvægra stofnana ríkisins samkvæmt nánari reglum sem ráðherra setur
- j. Að halda yfirlit yfir björgunarbúnað og staðsetningu hans.
- k. Skipulagning og yfirstjórn á flutningi fólks af hættusvæðum.
- l. Yfirstjórn á aðstoð milli umdæma og aðstoð ríkisstofnana.
- m. Umsjón með almannavörnum í héraði.
- n. Aðrar ráðstafanir sem ráðherra ákveður í samráði við ríkislögreglustjóra.

Ríkislögreglustjóri skal jafnframt stuðla að, fylgjast með og samræma ráðstafanir sem miða að því að draga úr líkum á líkams- og eignatjóni af völdum náttúruhamfara eða af annarri vá, svo sem með gerð varnarvirkja eða með öðrum verndarráðstöfunum.

Sérstök nefnd, framkvæmdanefnd um almannavarnir, skal vera ríkisstjórninni til ráðgjafar um almannavarnir. Nefndin skal jafnframt starfa með ríkislögreglustjóra þegar almannavarnaástand kemur upp. Nefndin skal skipuð fulltrúum frá eftirtöldum ríkisstofnunum sem almannavarnir varða: Landhelgisgæslunni, Landlæknisembættinu, Fjarskiptastofnun, vegamálastjóra, Veðurstofu, Orkustofnun, Geislavörnum ríkisins, Umhverfisstofnun, yfirdýralækni, Flugmálastjórn, Rauða krossi Íslands og Slysavarnafélaginu Landsbjörgu.

¹⁾ L 19/1997, 2. mgr. 11 gr.

Virðingarfyllst,

Sigurður Guðmundsson
landlæknir